

परिशिष्टम् ।

केशवविरचितम् ।

॥ रामजनकाव्यम् ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

वामाङ्गे (ङ्के) जनकात्मजां कटितटे वासस्तडित्सन्निभं
चञ्चत्काञ्चनकुण्डले श्रवणयोर्वक्षस्थले कौस्तुभम् ।

कस्तूरीतिलकं दधानमलिके विज्ञानमुद्रान्वितं

रामं सान्द्रपयोदसुन्दरतनुं ध्यायाम्ययोध्यापतिम् ॥ १ ॥

श्रीराम ईशे भुवनैकवीरे को रामनामानुक्तो बलीह ? ।

वदन्निति द्वारवतीं सक्रोपश्चाल साकेतवनान्मरुजः ॥ २ ॥

नन्दत्यपि श्रीयदुवंशवीरे मरुत्सुतः कोशयुगं वहिःस्थः ।

पुरीं परां द्वारवतीं सक्रोपो व्यपीडयत् पुच्छपरिभ्रमेण ॥ ३ ॥

न के नरास्तत्र न काश्च कान्ता न के गवायाः पशवस्तदानीम् ।

पुच्छप्रतिक्षेपभयप्रकर्षं प्रपेदिरे तस्य महाबलस्य ? ॥ ४ ॥

जनैरशेषैः किल पाणिसन्धृतं पुच्छं विधायाऽनिलमनुरुचकैः ।

आवर्तयामास विपत्पयोधौ निमज्जनोन्मज्जनतो व्यनर्तयत् ॥ ५ ॥

उपश्रुतस्तन्नगरीजनो भृशं तदोपतप्से वसुदेवनन्दनम् ।

पश्यत्यपि त्वय्यतुलात्मवैभवे हरे ! विचित्रं किमिदं ? वदन्निति ॥ ६ ॥

ततो गरुत्मन्तमुवाच माधवः समग्रवीरोन्नतगर्वपर्वतम् ।

पुरःसितं स्वीकृतपाणिसम्पुटं प्रवीरवर्गस्तुतब्राह्मणिकमम् ॥ ७ ॥

सपदि बत ! पयोधिमुल्लङ्घ्ये दग्धवदनस्य च यः पुरीं ददाह ।

द्विजवर ! भविता स वायुमनुर्दशरथमनुसप्तसप्तमानयस्व (त्वम्) ॥ ८ ॥

इति हरिवचसा तमेत्य तूर्णं रघुपतिरूपमनास्त्वं सारन्तम् ।

विरचितपदपङ्कजप्रणामः प्रणयवचोभिरुपाचरत् स णभिः ॥ ९ ॥

विधियमवरुणेन्द्ररुद्रमृम्यः सुभग ! तवेच्छति वीक्षणं मुकुन्दः ।
 तदनुपदमुपैहि तं महान्तं पुरुषविशेषमशेषवन्दिताङ्गिम् ॥ १० ॥
 सर्वस्वमुत्था [:] किमनर्थ्यरत्नं भाग्यं दत्त (दित्र. ?) प्रेम हरेः किमङ्गम् ? ।
 कयल्यलक्ष्मीसदनं नितान्तगालोक्य द्वारवतीं पुरीं च ॥ ११ ॥
 पुर्यं शतं सन्ति गरास्तथापि न द्वारकायास्तुलनेत (ऽप)राऽत्र ।
 क नाम हेमाभरणप्रतिष्ठा ! क चारकूटाभरणौषचारः ? ॥ १२ ॥
 शृङ्गारमूर्तिर्मृगलोचनाभिः सानन्दमानन्दति यत्र कृष्णः ।
 स (सा) ऋम्य धन्यस्य निरीक्षितैव स्वर्गाऽपवर्गाधिकशर्मद्वानाम् (न) ॥ १३ ॥
 असौ हरेर्द्वारवती यदस्मिन् पुरी वरीवर्त्यधिका दिवोऽपि ।
 वधार लोकस्तदलंकिरुश्रीलोकत्रयीमध्यमणित्वमेवा (पः) ॥ १४ ॥
 कल्पद्रुमः कल्पलता तथैव चिन्तामणिः कामपयस्विनी च ।
 वसन्ति तेनाऽधिकता दिवश्चेत् तत् कामदोऽस्यामरविन्दनाभः ॥ १५ ॥
 स्मरसि यमनिशं त्वमेव साक्षादुपनिषदर्थमिहावगच्छ पुर्याम् ।
 निरवधि सुखधाम धाम भासा त्रिभुवनमङ्गलमिन्दिराभिरामम् ॥ १६ ॥
 मुसलिलन्मुरलीरवमाधुरीमुखनिमग्निक्ष (त) पौस्वधूजनम् ।
 भज तमानकदुन्दुभिनन्दनं पननिभं जनतापनतापहम् ॥ १७ ॥
 सपदि च ल ससे ! सुखात्नयोषं हरिमवलोक्य मा भयं बहस ।
 रघुपतिचरणाम्बुजैकभावस्त्वमसि नै तन्मनुते स तेऽपराधम् ॥ १८ ॥
 भगवता भवता श्रुतनिर्मलं निगदितं तदिदं विदितं मया ।
 शृणु [म] मापि वचस्त (स्त्व) मथेति तं कपिपतिः पततां पतिमब्रवीत् ॥ १९ ॥
 रघुकुलतिलकं विनाऽयमात्मा कचन मनागपि याति न प्रसादम् ।
 यदि मम वचनेऽन्यथा मतिश्चेत् त्रिभुवनविद्वरिरत्र साक्षिभूतः ॥ २० ॥
 रघुपति-यदुर्वीरयोर्न भेदो मतिरिति यद्यपि विद्यतेऽनवद्या ।
 तदपि रघुकुलवतारमूर्ती मम मनसोऽपि दृशोऽपि कोऽपि भावः ॥ २१ ॥
 रघुपतिवपुराद्रियेत कृष्णो निजनगरीं विदधीत चेदयोध्याम् ।
 कथमपि सरयूं च गोमतीं (ती) तामनुपदमेमि तत्र मुदा गहत्या ॥ २२ ॥

सर्वोत्तमस्य यदि द्वाश्रयेः पुरी सा सर्वाधिका न पदका सदृशी तयास्ते ॥ २३ ॥

लब्धं यतः सकलतारकरामनाम कर्णे जपन् किल वपुस्त्यजतां जनानाम् ।

वाराणसीं पु[प]रपुरन्दर इन्दुमौलिः कैवल्यमाकथ(ल)यते मणिकर्णिकायाम् ॥ २४ ॥

आनन्दधामनि विभौ मदनाभिरामे

रामेऽभिरामगुणकर्मरूपाभिरामे ।

सौराज्यमादधति यत्र न कोऽपि लोकः

शोकं मनागपि कदाऽपि कुतोऽपि लेभे ॥ २५ ॥

दिव्याङ्गनाधिकमनोहरमुन्दराभिः

सम्पत्तिमिध्र विविधाभिरभूतपूर्वा ।

पुर्या कयाऽपि खलु सा नगरी न योध्या

तेनोच्यतेऽखिलजनैर्भुवनेष्वयोध्या ॥ २६ ॥

मा नेतुमास्ते यदि तेऽभिलाषस्तदा पुनर्द्वारवर्ती व्रजस्य ।

लीलतनुर्विधविदप्रमेयस्त्वया स वाच्यो वचसाऽमुना मे ॥ २७ ॥

गुप्तापुजादिभिः किं तव कलय कलाशालिमुक्तादिमाला

बाला नाऽऽलम्बयाऽतिप्रबलमदबलामन्यदीयामवधाम् ।

सार्धं गोपालबालैः किमु परिचरणादिन्द्र चागिन्द्रचन्द्रा-

विन्द्रोपेन्द्रौ दिगिन्द्राथमरवरपरीवारमारजयस्व ॥ २८ ॥

वेणुं छिद्रयुतं त्यजस्व(?)गुणवत् पाणो धनुः स्वीकुरु

शृङ्गं चास्थिमयं विहाय सशरं तूर्णारमालम्बय ।

किं धान्यत् पशुपालनात् तव प्रभो ! राज्यं त्वमेवाश्रय

श्रीरामानुचरानतेर्यदि हि तं(ते) बाण्डा समुज्जृम्भते ॥ २९ ॥

अनेन किं ते धितथाग्रहेण विलोक्य श्रीपतिमादरेण ।

नेप्यामि नो चेदधुना बलेन त्वामित्यरोचद् विनतासुतस्तन् ॥ ३० ॥

इति निशम्य वचः पद्मनाभजः प्रमलकोपविलोहितलोचनः ।

कटिनघट्टनपाणिचपेटकैर्गरुडतुण्डमस्रण्डमताडयत् ॥ ३१ ॥

तदनु यावदसौ कथमप्यहो ! हनुमता विदधे समरोद्यमम् ।
 स कृतपुच्छपरिभ्रमदुर्दशं तमुदधौ सलु तावदपातयत् ॥ ३२ ॥
 कथमपि नगरीमुपेत्य कम्पद्विपुरवदत् स मुरद्विपं विवर्णः ।
 शतमपि निषतन्तु वज्रधारास्तदपि न तत् कपिकोपदप्र(च)पातः ॥ ३३ ॥
 मधुरतराणि वचास्थवोचमादौ तदपि न तानि वतोररीचकार ।
 तदनु सलु यदा दुरुक्किरुच्चा हर हर मे प्रलयाधिकः स कालः ॥ ३४ ॥
 रचयति भगवान् विधाय कृत्यं लघु लघुनाऽपि मिषेण येन केन ।
 जगति सलु विनाशमाशु नीतः पवनसुतेन गुरुत्मतो विवर्णः (ऽपि गर्वः) ॥ ३५ ॥
 दशरथसदनावतारमूर्त्तेश्च पुनरिच्छति मे विलोकनं सः ।
 तदहमनुसरामि तत्स्वरूपं कलय कुरुङ्गदृशोऽथ भूमुतायाः ॥ ३६ ॥

वस्तनु ! यदहं भवामि रामो यदुपतिरिथमुवाच सत्यभामाम् ॥ ३७ ॥

जनकनृपमुतानुकारहेतोः पुनरनया विहितो न कः प्रकारः ? ।
 तदपि वत ! ययौ न तत्स्वरूपं जगति हि रम्यतमं न सद्वितीयम् ॥ ३८ ॥

तामङ्गक्षान्तिं सुकुमारतां ता दृगाकृतं ता मदनश्रियं ताम् ।
 तामास्यलक्ष्मीमनवाप्य भूयः प्रिया द्विया नम्रमुखी बभूव ॥ ३९ ॥

यार्मिनीशनिभवकृत्रशालिनी कामिनी कृतगुणाभिलाषिणी ।
 रुक्मिणी यदुपतेरथाज्ञया जानकीतनुसरीचकार सा ॥ ४० ॥

रघुपतिवपुषो हरेर्निदेशात् स तमभिगम्य पुनर्गिरं जगाद ।
 ब्रज सषदि सखे ! पुरीमयोध्यां यदि तव रामनिरीक्षणेऽनुरागः ॥ ४१ ॥

मुखभवपुलकोलसत्कपोलम्बिभुवनतारकरामनामचेताः ।
 सह पथि गरुडेन सोधि(ऽभि)गच्छन्दउकुनमैरिति तर्कयाद्यकार ॥ ४२ ॥

जनकनृपमुताविभूषिताङ्गः सजलपयोदतमालतालनीलः ।
 गम दृगतिभिरय राघवः स्वान् प्रचरति यत् पथि दक्षिणो मृगौघः ॥ ४३ ॥

रघुपतिमुत्तचन्द्रचन्द्रिकाया नयनचक्षोरसुगं धृतानुराग (गम्) ।
 नियतमभिगतार्थमद्य यत्स्यात्यधि(यदि) पतितो दृपि(शि)

चाप एवयाम (चैष एव रामः) ॥ ४४ ॥

रघुपतिपरिरम्भसम्भ्रमान्मे विहगपतेर्भविताऽद्य कोऽपि हर्षः ।
स्फुरति खलु नितान्तमेव बाहुर्मुहुरथ दक्षिणमक्षि यच्चिरेण ॥ ४५ ॥

जितमदनविलासं विद्युदम्भोदवासं
कलितललितवेशं जानकीजीवितेशम् ।

कमलनयनमाद्यं सर्ववेदान्तवेद्यं
प्रमदयुतमथाऽसौ भारुतिस्तं ददर्श ॥ ४६ ॥

रामः कृपादोलितदृग्विलासः सानन्दमालिङ्ग्य कृताञ्जलिं तम् ।
अभूतपूर्वादभुतभूरिभक्तिः(किं) प्रेमानुरूपा गिरमित्युवाच ॥ ४७ ॥

पवनमुत ! जगत्रयेऽपि किञ्चिद्भवदुपकारसमं न तत्प्रदेयम् ।
किमपि यदि भवान्वदेदिदानीं तदपि मदीयमनोऽनुमोदमात्रम् ॥ ४८ ॥

त्वं मामकोऽसि भवतोऽहमिति प्रवक्तुं
नैवोत्सहेऽत्र यदयं खलु भेदवादः ।
योऽहं स एव हि भवानिति चेद्ब्रवीमि
त्वद्भक्तिशर्म कुत एतदभेदवादः ॥ ४९ ॥

वाचं निपीय जगतामधिपम्य तस्य
वाचं मनःश्रवणतोपकरामुवाच ।

पूर्वाऽनुभूतचरितश्रवणोपनीत-
वाप्यावलीभिरवलीढविलोचनोऽसौ ॥ ५० ॥

अमृतं त्वमसि स्वयं ततस्तव नामाऽपि गिरस्ततस्तव ।
वपुषः परिरम्भसश्च(सम्भ्र)मात्सकल लब्धमतः परं कियत् ॥ ५१ ॥

वससि हृदि ममानिश्च ततोऽपि त्रिभुवनपालन ! किं वरेष्यमास्ते ।
अपि च यदुकुलावतारकाले रघुपतिरूपमुरीकृतं मदर्थे ॥ ५२ ॥

पीतो(तीर्णो) नाम्बुनिधि क्षणेन सहसा लङ्का न चूर्णीकृता
नानीतानि शिरसि राक्षसपतेर्नाऽऽनायि सीता मया ।

दास्यं त्वच्चरणाब्जयोर्विरचितं नाद्यापि किञ्चिन्मया
कस्मान्मामपराधिनं कृपयसे तन्नाथ ! न ज्ञायते ॥ ५३ ॥

केनाकारि शिला वधूर्जलनिधौ केनोपलास्तारिता ।।
 केनान्येन पुन स्वक्रीयनगरी बैदुण्ठमासा(पा)दिता ।
 प्राणान्तेऽपि च कस्य नाम शरण ससारिणा प्राणिना
 कारुण्यैकनिधान । ते रघुपते किं किं न लोकोच्चरम् ॥ ५४ ॥
 द्विर्दानं न कदापि याचकजने द्वि स्वापन नाश्रिते
 द्वि शत्रौ न शरागिसन्धिरपि च द्विर्भाषणं न क्वचित् ।
 एतेऽन्यत्र वसन्ति कुत्र नियमा- सा राजनीति क्वचित्
 कासीदेकवधूह(त्र)तं रघुपते तत्कापि लील न ते ॥ ५५ ॥
 तिर्यम्योनिषु नावतारकलन भामा(भूमौ)न मायावृत्ति
 कापट्यं न कदापि वाचि न रतिर्निन्येषु कर्मस्थपि ।
 प्रेमा नान्यवधूषु यज्ञ सदसत्राणक्षयोपेक्षणं
 श्रीमद्राम ! दयानिधेस्तव तुला मेवाऽवतारान्तरे ॥ ५६ ॥
 कण्ठालम्बितकालकूटविक्रलो गङ्गा शिरस्यादधे
 मौलौ चन्द्रकला ततश्च गिरिजामर्धाङ्गभागे हरः ।
 स्वास्त्रा नाऽऽप तथाऽप्यहो तदनु ते श्रीरामनामामृत
 स्वीचक्रे किमत परं रघुपति(ते)गेय भवेद्भवम् ॥ ५७ ॥
 श्रीमद्राम विषद्विराम जगतामाधार धाराधर
 श्यामाऽपारमुणाभिराम करुणाकूपार वीराग्रणी ।
 नित्य त्वचरणारविन्दयुगलध्यानाद्योभ्यापते
 कालो गच्छति यस्य तस्य न भय कालादकालादपि ॥ ५८ ॥
 उल्लसत्कनककेतकोदरा द्योतमानतनुमातृभूषणाम् ।
 शारदेन्दुवदनामथारनीनन्दिनीमयदलनि(ना)जनिः ॥ ५९ ॥
 त्व भूपस्तनमवनीकमनीयमम्ब ! स्पष्टीचकार तदिदं खलु रत्नभासा ।
 किं वीक्षिताऽसि जनकेन यतस्त्वमादौ ससिद्धिमानिति जनैरुपगीयतेऽसौ ॥ ६० ॥
 त्वत्तो न काचिदधिका गुणकर्मरूपै
 नुत्स्याऽथराऽस्ति कल्याऽपि जयास्त्रि(येत् त्रि)लोक्याम् ।

जाने जगज्जननि जानकि तत् त्वदेक-

पत्नीकृ(त्र)त रघुपतिः कल्याणकार ॥ ६१ ॥

मातस्त्वदीयचरणस्मरणावलोक-

स्पर्शविधूतहृदयाल्लितापशोक । ।

आद्य पद परमवाप दशाननोऽपि

किं त्वा परे पतितपावि(द)नि भक्तिभाज ॥ ६२ ॥

लङ्कागृहापगतिरध्वनि वार्धिरोधु(धो)

युद्ध दशास्यरिपुणा कपय सहाया ।

रामोऽवधीत् तदपि राक्षसवृन्दमेक

स्तन्मूलमेव तव कुटिल(कुटिला तव) सौमगश्री ॥ ६३ ॥

रामोऽम्बुधिस्त्वमसि तल्लहरी स चन्द्र

स्त्व चन्द्रिकाऽसि जलद स पतुस्त(तु तत्)डित् त्वम् ।

सर्वोत्तम स भगवानलिलार्थपूर्ण

स्त्व तस्य भाग्यमसि मूर्ध्निमदम्ब । मन्ये ॥ ६४ ॥

निरवधि सुखधाम नाम जननि । कदा भविता तवाऽवलोक ।

पुनरपि च तवाऽपि रूपमेतद्रघुकुलमण्डनमेकदाहमीक्षे ॥ ६५ ॥

सत्यं ब्रवीम्युचितम[स्त्व]ति नैतदेव

व(य)स्ताधुना सह स ते प्रल(ण)यानुबन्ध ।

दु ख यदस्य विरहो जनयत्यवश्यं

तस्मादहो किमपि यमयातनास्ता ॥ ६६ ॥

निरुपममुखो हि साधुसङ्ग पदमधराकुरुतेऽपवर्गलक्ष्म्या ।

यदि विलयमुपैति सोऽपि जन्तो शिव शिव हानिरितोऽपि काऽधिकाऽस्ते ॥ ६७ ॥

चिरमयमनलो यक्ष(दा)शु देह दहति जनम्य मृतस्य जीवतो वा ।

न तु विरहमहानल सतो यद् दहति सजीवमजसमङ्गमेव ॥ ६८ ॥

इति निगदति यावत्तापदेवाम्बुजाक्षः

पुनरपि नेजरूप पूर्वमङ्गाच(ङ्गीच)कार ।

चैरितमतिदुर्लभं (रुहं) मण्डलास्रण्डलाना-

मन्विलभुवनमर्तुः किं पुनश्चक्रपाणेः ॥ ६९ ॥

नयाम्बुदश्यामलमम्बुजेक्षणं समुत्तसत्काञ्चनकुण्डलोज्ज्वलम् ।

पादा(पीता)भ्रवं कुण्डिननन्दिनीत्र(वृ)तं विलोक्य तुष्टाव तमस्तनीसुतः ॥ ७० ॥

ब्रह्माद्वयं त्वमसि निर्गुणमप्रमेयं

निर्मायमागमरहस्यमुपास्यमानम् ।

सम्ब्रकाशमविकल्पमनाद्यनन्त-

मानन्दपूर्णमविकारमपेतदोषम् ॥ ७१ ॥

अर्धज्ययं च वपुषः ध्रममन्तरेण

यच्चिन्तनेन परमां गतिमेति जन्तुः ।

ध्यायेन्न तद्यदि मुकुन्द तवाद्भिमिश्रं

किं जीवितेन नरवेपथ्य(प)शोस्तदग्न्य(दास्य) ॥ ७२ ॥

मन्त्रेन्द्ररुद्रसलिलेन्द्रधरेन्द्रचन्द्र-

पद्मे(धी)न्द्रदधिणादिगिन्द्रमुनीन्द्रमृग्ये ।

कृष्ण त्रिदम्भिकमले निरुपाधिभक्तेः

सायुज्यभक्तिरधिका न पुनः किमन्यत् ॥ ७३ ॥

सायत्सुतभ्रातृद्वयमित्रैः धेयासि भूयासि जनो भुनक्ति ।

यावत्कृपाकन्दलितैः कटाक्षे से(क्षेष्ट)वेश्मण न च्युतमच्युतस्य ॥ ७४ ॥

गोपिघ्ननयनकैरवेन्द्रवे योगिमानससरोजभानवे ।

भक्तवृन्दभवसिन्धुसेतवे द्वारकाधिपतये नमो नमः ॥ ७५ ॥

सर्वमन्त्रलनिदानवन्दिनीमन्त्रकातिपरिभूय(त)घाघनाम् ।

१० 'चघल' सभिर'बलशालिनी रुक्मिणीमथ मस्तुतोऽब्रवीत् ॥ ७६ ॥

मुकुन्दवामाङ्गविराजमानां त्वामास्वलक्ष्मीत्रिजूर्णचन्द्राम् ।

नना(मा)नि अक्षरीरकृतानुनेपां धम्भितनुच्छीकृतव(व)र्द्धपुच्छाम् ॥ ७७ ॥

कुरङ्गशावस्पृहणीयनेत्रा समुल्लसच्चम्पकपुष्पनासाम् ।

घ(प्र)वालशालिव(स्वाभ)सुधाधरोष्ठीं मुक्तावलीरजितकण्ठपीठाम् ॥ ७८ ॥

शिराण(रीप)पुष्पाधिकमार्दवाङ्गीमङ्गीकृतानङ्गकलाकलाया(पाम्) ।

रत्नाङ्गुलीयावलिशालिहस्तामुत्त(तु)ङ्गपीनस्तनभारनग्न्याम् ॥ ७९ ॥

नि सीमलावण्यतरङ्गभङ्गा वल्लि(लि)त्रयी(र्या) नाभिसु(सु)र-प्रसूता(तौ) ।

शृङ्गारवल्लीमिव रोमराजी काष्ठी दधानामनुबद्धरत्नाम् ॥ ८० ॥

मृगेन्द्रगर्वापहमध्यभागा नितम्बगुर्वी(र्वी) क(ह)तकुम्भिकुम्भाम् ।

उ(ऊ)रुश्रिया निर्जितहेमरम्भास्तम्भा जगद्वन्दितपादपद्माम् ॥ ८१ ॥

त्व भक्तकल्पक(ल)तिका [क]रुणैकमूर्त्ति-

न्तत् त्वामचिन्त्यचरितामहमम्ब याचे ।

त्वं मैथिली भव पुनर्जगतामराधा(धीशा)

नित्य प्रबोध(भो ! द)य(') पुनर्भव ज्ञानकीशः ॥ ८२ ॥

एव निषीय वचनं मरुदङ्ग[ज]स्य

सर्वोत्तमो रघुपतिः स बभूव भूयः ।

सा कुण्डिनेन्द्रतनयाऽपि तदैव देवी

श्रीमद्विदेहतनया कृपया बभूव ॥ ८३ ॥

तद्रूपमी(मे)क्ष्य तडिदम्बुदसुन्दरश्री(श्रि)

श्रीमास्तयोर्युगपदा(द)ङ्घ्रियुगं नमामि (नाम) ।

उत्फुल्लनन्दनवलो(वनो)दितपुष्पप्र(वृ)न्दै

सानन्दमर्चितमरे(थे)न्द्रभवादिदेवैः ॥ ८४ ॥

अद्याम्बुदादजनि काञ्चनभूरिवर्ष

पृथ्वी किमद्य विपद्भो(शदी)कृतदिव्यरत्ना ।

एकत्र किं नु मिलितस्त्रिजगत्सुखौघ-

स्तत्राऽवदद्वचनमित्थमथाज्ञनेयः ॥ ८५ ॥

आनन्दपीनपुलकस्फुरदाननश्री-

रव्याजसान्द्रकरुणागीम(ग्या दृग)प्राज्ञभङ्गी ।

सीतावदातचरिता परतापहृन्नी

प्रोवाच वाचमथ वायुतनूजमित्यम् ॥ ८६ ॥

नीता य(य)दाहमुदरं धरया जनन्या

तत्कालतोऽद्यसमयावधि मे दिवृ(ह)क्षा ।

यस्याभवत्तमधुना मदनाभिरामं

पश्यप्रि(श्यामि) जा(जी)वितपतिं स भवत्प्रभावः ॥ ८७ ॥

रामः स एष [व]त साऽहमस्तावयोध्या

सेय सरिच्च सरयूः परिवार एषः ।

एतद्धनं ग(च) सकलं पुनराविरास्ते

मन्ये किशोर ! फलितं तव भावनायाः ॥ ८८ ॥

मध्वैर्तैर्धितरणैः क्रतुभिस्तपोभिः

साहभारैः स्तवनवन्दनगीतनृत्यैः ।

तीर्थाट्यैश्च न तथा सुलभस्त्रिलोक्यां

भक्त्यैक(व) किन्तु भगवानयमार्य मृग्यः ॥ ८९ ॥

पीयूषसिन्धुलहरीगुणगर्वसर्वा-

भेतां निपीय गिरमर्थवतीमुदाराम् ।

आनन्दवाप्यललिताननपद्मजश्री

धीमानुवाच हनुमानवनीतनूजाम् ॥ ९० ॥

पूर्वावतारफलनं युवयोर्न चित्रं

लीला(लै)व ते रघुपतेरपि या दुर्लभा ।

युक्ति(यत्किञ्)करोऽहमतुलप्रचुरोपकार-

भारं दधामि भुवनाधिकमद्भुतं तत् ॥ ९१ ॥

यद्वा तन्नाम रघुवीर तवापि नाहं

मन्ये मदर्थमिदमाहतमत्र चित्रम् ।

यथातथे जलधरस्य दिभोधकोरे

पित्रोः शिशौ च सन्तु क्रोऽपि कृपानुबन्धः ॥ ९२ ॥

ततः पटीरद्रवसान्द्रलेपनैर्वस्त्रैः सुपुष्पैरपि नन्दनार्हम् ।

स्फुरत्प्रभामण्डलहेममण्डनैः सम्भावयामास तमादिपूरुषः ॥ ९३ ॥

ऊचेऽथ स म्लानमुखाम्बुजश्रियं तदा विदेहप्रसवां च राघवः(वम्) ।

किमर्थमङ्ग ! श्रम एष इष्यते न युष्मदीयाद्भिवियोगि मे मनः ॥ ९४ ॥

प्रस्थानकालं(ले) नितरां समीपे रामस्तमुन्नीय वचो बभाषे ।

ब्रूहि त्वमह्वाय वियोगकाले यतस्तटस्था सुहृदङ्ग ! तिवृः(वृषिः) ॥ ९५ ॥

चैलाञ्चलेनासवदश्रुधारागयाच(पाह)रद्वद्वदकण्ठनालः ।

रोमाञ्चितस्त्रिष्वकपोलपालिस्ततस्तमूचे वचनं स वीरः ॥ ९६ ॥

श्रीमद्राम ! भवादृशस्त्रिभुवने सर्वार्थपूर्णः प्रभु-

नैवास्ते तदहं त्वदेकशरणो याचे प्रणीताञ्जलिः ।

मा मां विस्मर कामसुन्दरतनो ! कालंऽप्यकालेऽपि वा

कारुण्यैकनिधान ! ते यदुचितं तन्नाथ ! सम्पादय ॥ ९७ ॥

वसूना सम्भारे मणिमयविभूषापरिकरे

विहारे याऽऽहारे सकलपरिवारेऽपि विमुक्तम् ।

घनश्यामे रामे रिपुजनविरामे[ऽ]नवतरं(रतं)

मनो मे विधान्तं रघुकुलशिरोमण्डनमणौ ॥ ९८ ॥

परादनुप्रव्रज्य(श्वाद्युपावर्त्य)मरुत्तनृजं सीतापतिर्यो जनयं (याञ्)चक्काव(र) ।

समादधे यादवराजरूपतां यथावदासीदखिलं च तत् क्षणात् ॥ ९९ ॥

रघुपतिविरहं कथं सहेतु व.पिपतिरेतदहं न हन्त जाने ।

अधिगत(न)थवाऽस्ति वज्रदेहः(हं)कलयति मङ्गलजीविजं बलं सः ॥ १०० ॥

ममत्ता वचसा च कर्मणा यदि भक्तिर्मन राघवे ददा ।

परमः पुरुषः स सर्वविस्तृतिमेतामुररीकरिष्यति ॥ १०१ ॥

धीलौगाक्षिकुलारविन्दतरणिर्माध्यन्दिनिन्यायवि-

न्मीमांसायुगतर्कतन्त्रचतुरः साहित्यरत्नाकरः ।

रामश्लोकशतं चकार सुकृती गोदातटप्रोत्स-

त्पुण्यस्तम्भनिवासिकेशवसुतानन्तात्मजः केशवः ॥ १०२ ॥

॥ इति श्रीकेशवविरचितं रामशतं समाप्तम् ॥